

Gladder Slang (*Coronella austriaca*) in de Peel

Verspreiding en Habitat:

De gladder slang is de zeldzaamste slang van Nederland. Hij komt verspreid voor in een aantal gebieden in het Oosten en Zuiden van Nederland. In Europa is de gladder slang algemener en wijdverspreid. Met uitzondering van Groot-Brittannië, Noord-Scandinavië en delen van Spanje en Zuid-Frankrijk en Portugal komt de gladder slang bijna overal voor. De gladder slang heeft een voorkeur voor relatief droge gebieden met lage spaarzame vegetatie en enigszins reliëf. In de Peel komt hij ook voor, zelfs in en rond de boerenkuilen.

Beschrijving:

De gladder slang is een dunne middelgrote slang die een lengte kan bereiken van 80 cm. Ze heeft haar naam te danken aan de gladder schubben. De gladder slang is bruinig van kleur met een onderbroken zigzag-patroon op haar rug. Ze heeft een ronde pupil, de adder een verticale. Op de flanken hebben gladder slangen vaak bruine, soms zelfs roodachtige vlekken. De gladder slang is niet giftig, maar kan bij verstoring wel luid sissen en bijten. Gladder slangen eten voornamelijk andere reptielen, met name hagedissen. In Nederland is de belangrijkste prooi de levendbarende hagedis maar ook hazelwormen en zelfs jonge adders worden gegeten. De gladder slang kan in het wild ongeveer 18 jaar oud worden. In de Peel zal de gladder slang genoeg moeten nemen met levendbarende hagedissen en kikkers, want de hazelwormen en adders komen er (nog) niet voor.

Levenscyclus en Leefwijze:

Gladder slangen leven een zeer verborgen bestaan. Ze zijn niet actief bij grote hitte maar juist vaak op bewolkte dagen met een iets lagere temperatuur, soms zelfs bij lichte regen. Hierdoor komt het voor dat er in een gebied een populatie gladder slangen bestaat die jarenlang onopgemerkt blijft. De gladder slang is dan ook met afstand de moeilijkst waarneembare slang in Nederland. Gladder slangen paren in het voorjaar. Het vrouwtje van de gladder slang ontwikkelt de eieren in haar lichaam. Na ongeveer 4 a 5 maanden schenkt het vrouwtje leven aan 3 tot 9 volledig ontwikkelde jongen. De slangetjes zijn bij hun geboorte ongeveer 12 cm groot. Na 3 jaar (mannetjes) of langer (vrouwtjes) zijn ze geslachtsrijp. Gladder slangen overwinteren in verlaten holen van zoogdieren en in andere goed geïsoleerde schuilplaatsen.

© Jelger Herder & Maaïke Pouwels
www.digitalnature.org

Gladder slangen in de Peel:

De gladder slang is een soort waarvoor de Peel een goede leefplek biedt in de droge delen maar ook op wat de vochtiger plaatsen, wat op zich een bijzonderheid is. De kans op een ontmoeting is niet groot, maar toch kan een treffen op een van de wandelpaden of tijdens werkzaamheden in het gebied, inclusief de boerenkuilen, met een of enkele gladder slangen je zomaar overkomen. Adders zitten er niet in de Peel, ook al is de leefomgeving wel geschikt.

Dood doet overleven:

Eén van de trucjes die de gladder slang toepast om een gevaarlijke situatie levend te doorstaan is: dood houden, echt morsdood houden. Wees daar attent op als je een 'dode' gladder slang tegen komt, bijvoorbeeld op een wandel- of fietspad. Neem het beest niet mee, maar leg het op een minder gevaarlijke plek.

Slangen hebben, zeker in het voor- en najaar behoefte aan extra warmte. Ze zoeken, net als hagedissen, plekken op uit de wind, in de zon, op een donkere ondergrond, bijvoorbeeld op een open stuk donkerbruin veen of op een zwart stuk asfalt. Als het heet weer is, zoeken ze juist de verkoeling in de schaduw of bijvoorbeeld tussen het veenmos in een veenput.

De gladder slang is zeldzaam en verdient om die reden bescherming. Laat ze dus met rust. Ze kan overigens fel uitvallen bij aanraking en bijten. Ze is dan wel niet giftig, maar toch ... De Peelwerkers en Staatsbosbeheer kunnen rekening houden met de biotoopwensen van deze soort zonder beheerhoofdoelen voor de Peel: openheid, vochtigheid en voedselarmoede geweld aan te doen. Openheid met hier en daar een boom of struik is voor de gladder slang al genoeg. Het is slim om de vuilboom te sparen bij het verwijderen van bomen en struiken in het kader van de openheid en de strijd tegen de verdroging. De vuilboom is een voorbeeld van een rustige groeier die het hele seizoen bessen en kleine bloemen draagt. Insecten die ervan profiteren zijn voer voor bijvoorbeeld de levendbarende hagedis en die wordt weer gegeten door ...?, juist!, de gladder slang, die overigens ook wel een muisje, een eitje en zelfs een soortgenootje lust.

Rob Onderstal, voorzitter WBdP